

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за березень 2015 року)

З нагоди 201-ої річниці від дня народження Т. Шевченка

9 березня проведено національний радіомарафон „Шевченко мобілізує”. Загалом участь у марафоні взяли 529 людей: солдати АТО, курсанти, волонтери, військові медики, громадські та культурні діячі, політики. Протягом марафону найчастіше виконувалися твори Тараса Шевченка: „Кавказ”, „Заповіт”, „Сон”, „І тут, і всюди – скрізь погано...”, „І мертвим, і живим, і ненародженим”, „Розрита могила”. У Національному музеї Тараса Шевченка відбулися XIV міський конкурс читців поезії Кобзаря; церемонія нагородження Національною премією імені Тараса Шевченка цьогорічних лауреатів (премію отримали поет Ю. Буряк за книжку поезій „Не мертве море”, художник М. Компанець за мистецький цикл „Земля моїх батьків” та ілюстрації до творів М. Гоголя, письменник К. Москалець за книгу літературної критики та есеїстики „Сполохи”, а також актор П. Панчук за втілення образу Т. Шевченка на вітчизняній театральній сцені); урочиста церемонія за участю послів іноземних держав в рамках міжнародного культурно-мистецького проекту „Нас єднає Шевченкове слово”; відкриття виставки художніх творів „Діла добрих оновляться”, яка стала фінальним етапом проекту, що стартував у травні 2014 року під гаслом „200 років – 200 художників”. Також у столиці було організовано: у Колонному залі ім. М. Лисенка Національної філармонії України – заключний концерт „Скрипкове дерево роду” за участі Н. Строчан (фортепіано) та А. Паламаренка (художнє слово); у Національній опері України – показ балету „Лілея” К. Данькевича (лібрето балету створено за мотивами поетичних творів Кобзаря); на різних концертних майданчиках

столиці – XXI фестиваль мистецтв „Шевченківський березень – 2015” за участі столичних вишів, благодійний концерт українських рок-гуртів „She.Fest”.

Заходи, приурочені до 201-ї річниці від дня народження Т. Шевченка, проведено в багатьох містах України. У Рівному перевидано празький „Кобзар”. Примірників цього видання у світі вже майже не залишилось: в Україні це унікальне видання є лише в Музеї „Кобзаря Т. Г. Шевченка у Черкасах. У цьому ж місті проходила й традиційна акція „Весна починається з Шевченка”, в рамках якої на сіті-лайтах розмістили цитати з творів Кобзаря та портрети рівнян, які загинули на Майдані та в АТО. На Донеччині близько сотні мешканців Маріуполя взяли участь у Шевченківських читаннях біля пам’ятника Кобзарю. Урочиста хода і мітинг на честь дня народження поета і художника відбулися у Слов’янську. Участь в акції взяли громадськість, керівники міської ради, творчі колективи міста. А в Миколаївці проходив Шевченківський театральний фестиваль та тематичні програми і виставки в закладах культури. Долучилися до вшанування поета і на Кіровоградщині. Тут, у Малій Висці, урочисто відкрили пам’ятник. У Чернігові до пам’ятника Великому Кобзареві прийшли керівники області, лауреати Національної премії України ім. Т. Шевченка, громадськість. У виконанні зведених хорових колективів Чернігівського народного хору та капели бандуристів ім. О. Вересая прозвучали твори на вірші Т. Шевченка. У Черкасах волонтерські організації організували у філармонії благодійний концерт „Ну що б, здавалося, слова...”, на якому збирали кошти для потреб 128-ї гірсько-піхотної бригади, дислокованої на сході країни. У Дубно Рівненської області відбувся прем’єрний показ кінострічки керівника кіностудії районного Будинку культури М. Величковського „Шевченкова дорога”. А у Волинському обласному українському музично-драматичному театрі, який носить ім’я поета, пройшло літературно-мистецьке дійство „Уклін Тарасові”.

Ювілеї

До 200-річчя від дня народження українського композитора, громадського діяча М. Вербицького у Києві, у Національній опері України, відбулися урочистості, в яких взяв участь Віце-прем’єр-міністр – Міністр культури України В. Кириленко. Він зачитав звернення Президента П. Порошенка з нагоди двох взаємопов’язаних пам’ятних дат: ювілею композитора й 150-річчя з часу першого публічного виконання гімну „Ще не вмерла Україна”. Під час концертної програми прозвучали релігійні твори М. Вербицького та музика, написана до театральних вистав. Виконували їх Національний оркестр народних інструментів України, Національна заслужена академічна капела України „Думка”, Муніципальна академічна чоловіча хорова капела ім.

Л. Ревуцького, Муніципальний камерний хор „Київ”. А у Львові було організовано виставки, присвячені життю і творчості композитора: у Музеї історії релігії – „Творець українського гімну”, а у Музично-меморіальному музеї Соломії Крушельницької – „Відомий і невідомий Михайло Вербицький – до 200-річчя від дня народження автора музики національного гімну України”.

До 120-річчя від дня народження українського поета і перекладача М. Рильського 19 березня у Києві відбулося літературно-мистецьке свято „Ведуть в безсмертя смертного пісні”. На ньому виступили вчені Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка та Інституту фольклору, мистецтвознавства та етнології ім. М. Рильського Національної академії наук України, Національного університету „Києво-Могилянська академія”, Національної академії мистецтв України та ін. 17 березня „Кіномистецька вітальня” Національної парламентської бібліотеки України влаштувала перегляд документального фільму „Світ Максима” за участю творців кінострічки. А комітет із присудження Премії Кабінету Міністрів ім. М. Рильського, якою щороку відзначають письменників і поетів за переклад українською мовою творів видатних зарубіжних авторів, а також за переклад творів українських класиків та сучасних авторів мовами народів світу, назвав ім'я лауреата премії 2015 року. Ним став президент Українського фізичного товариства, літературознавець та письменник М. Стріха за переклад з італійської першої частини поеми Данте Аліг'єрі „Божественна комедія” – „Пекло” (видавництво „Астролябія”).

До 85-річчя від дня народження української поетеси Л. Костенко 18 березня у Національному музеї літератури України пройшов літературно-мистецький захід „Душа тисячоліть шукає себе в слові”, а 26 березня у Музеї книги та друкарства України відкрилася виставка „Поезія в часах перехідних і вічних”.

Культура для АТО

З метою заохочення військових до читання, підняття їхнього бойового духу та патріотизму, а також організації змістовного відпочинку Міністерство культури ініціювало всеукраїнський збір книг. Його координатором є Національна парламентська бібліотека України. В акції братимуть участь Національна історична бібліотека України, Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького, Національна бібліотека України для дітей, Державна бібліотека України для юнацтва, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Управлінням культури місцевих державних адміністрацій рекомендовано залучити до акції інші заклади культури.

Гуманітарну акцію „Другий фронт АТО” уже втретє організували та провели колективи інформаційної агенції „Укрінформ” та Національного газетно-журнального видавництва Міністерства культури. Для бійців добровольчого батальйону особливого призначення МВС України „Київ-1”, а також дітей, які залишаються у зоні АТО, зібрано гуманітарну допомогу та подарунки – книжки.

16 березня Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка показав благодійну виставу „Кайдашева сім’я” І. Нечуя-Левицького. Всі кошти, виручені від продажу квитків, буде спрямовано на підтримку українських військових.

Концерт у військовому містечку № 27 Київського гарнізону для військовослужбовців особового складу, задіяних в АТО, підготували артисти Київського національного академічного театру оперети.

8 березня в Національному центрі ділового та культурного співробітництва „Український дім” відбувся благодійний концерт „Фронтний Кобзар”. Участь у ньому взяли: П. Дворський, А. Матвійчук, А. Попова та інші. Кошти, вилучені від продажу квитків, буде передано на допомогу українським військовим.

17 березня у Будинку актора відбувся благодійний вечір „Кохання, Вірність та АТО”. Своєю творчістю на ньому представили заслужена артистка України С. Мирвода, заслужений діяч мистецтв А. Мігай, естрадні вокалісти О. Палюшкевич та О. Липка, рок-гурт „Fata Morgana” та інші. Зібрані кошти підуть на підтримку української армії.

У Будинку письменників пройшов благодійний поетично-музичний марафон на підтримку військових „Музи не мовчать”. На ньому виступили письменники О. Коцарев, Л. Якимчук, С. Пантюк, А. Полежака, А. Занора, Д. Павличко та ін.

Благодійний фонд „Дніпровська ініціатива” за сприяння київського міського голови в Колонній залі столичної мерії організував благодійний ярмарок, на якому можна було придбати прикраси, іграшки, сувеніри ручної роботи безпосередньо у майстрів, які їх виготовили. Також у рамках заходу відбувся концерт за участю дитячих колективів.

21–22 березня у столичному Будинку вчителя тривала благодійна книжкова виставка-ярмарок „Український простір”. Взяти в ній участь зголошилося 18 видавництв. Під час виставки було організовано збір книжок для зони АТО.

У столичній книгарні „Сяйво книги” проходила акція „Книжки задля перемоги”. Кошти, отримані від продажу видань, наданих Благодійним фондом „Взаємодопомога”, підуть на потреби бійців АТО.

27 лютого – 1 березня у звільнених містах Донбасу пройшов фестиваль „Українська весна”. Музиканти й письменники відвідали Сєверодонецьк, Слов'янськ і Краматорськ. Виступали співачка М. Садовська, „Козак Систем”, С. Жадан із гуртом „Собаки в космосі”.

У Центрі розвитку духовної культури Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному Полтавської області відбулися благодійний ярмарок та концерт „Україна починається з тебе”. Ідея їх проведення належить Державній спеціалізованій художній школі-інтернату І–ІІІ ступенів „Колегіум мистецтв у Опішному” імені В. Кричевського, які мали на меті зібрати кошти для підтримки військових із зони АТО.

У Полтаві урочисто відкрито благодійну виставку-продаж понад півсотні робіт місцевих художників на підтримку народжених у 2010–2014 роках дітей загиблих учасників АТО.

Доброчинний захід аукціонного дому „Хвилина” відбувся 20 березня в Івано-Франківську. Свої полотна надали 22 митці з Івано-Франківська та Києва.

З ініціативи Фонду М. Томенка „Рідна країна” у Дніпропетровському клінічному військовому госпіталі з нагоди дня народження Кобзаря відбувся мистецький захід за участі відомих митців. Для воїнів АТО, що лікуються в госпіталі, волонтерів та працівників цього закладу читали твори Т. Шевченка та влаштували мистецьке дійство лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка, народні артисти України А. Хостікоєв та Н. Сумська, а також заслужені артисти України А. Гнатюк та О. Паламаренко.

У Тернопільській міськраді представлено альбом дитячих малюнків для воїнів АТО „Тато, повернись живим!”. У ньому зібрано понад 20 художніх робіт. Альбом видали з ініціативи волонтерів ГО „Перспективна громада” в рамках проекту „Маленькі герої – героям великим”.

Чотири народні аматорські колективи з Компаніївки Кіровоградської області та Кіровограда побували в селищах Ялта і Мангуш Донецької області, щоб підтримати своєю творчістю українських військових і місцевих жителів.

13 березня у Львівському історичному музеї відкрито благодійну виставку фотографій літніх львів'ян „Меценатство душі та серця не має віку”. Зібрані кошти буде передано сім'ям, які втратили рідних у зоні АТО.

ТЕАТР

23 березня, напередодні Міжнародного дня театру, в Київському національному академічному театрі оперети пройшла урочиста церемонія вручення професійної театральної премії „Київська Пектораль” за підсумками театрального сезону 2014 року. Переможців визначали у 14 номінаціях, серед них: „За кращу драматичну виставу”, „За кращу музичну виставу”, „За кращу дитячу виставу”, „За кращу режисерську роботу”, „За кращий акторський дебют” та інші. Найбільшу кількість нагород зібрав Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка. Художній керівник театру С. Мойсеєв отримав відзнаку за найкращу режисерську роботу – виставу за твором Т. Шевченка „Така її доля”. Найкращим актором назвали О. Богдановича за виконання ролі у виставі „Живий труп” за п’єсою Л. Толстого, Н. Сумську – за найкраще виконання жіночої ролі другого плану в цьому самому спектаклі. Завдяки йому здобув перемогу і В. Ковальчук у номінації „За кращу сценографію”. Оваціями зал зустрів А. Роговцеву – переможницю в номінації „За найкраще виконання жіночої ролі” у виставі „Схоже на щастя” театру „Сузір’я”. Найкращим драматичним спектаклем року стала постановка Київського театру драми і комедії на лівому березі Дніпра „Веселощі сердечні, або Кепка з карасями”. У номінації „За кращу дитячу виставу” експерти надали перевагу „Сніговій квітці”, яку поставив Київський муніципальний театр ляльок. Актор М. Дробот отримав „Київську пектораль” за краще виконання чоловічої ролі другого плану у виставі „Підступність і кохання” Київського академічного Молодого театру. Кращим акторським дебютом визнали роботу акторки Ш. Шонії у виставі „Джульєтта і Ромео” Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки. У номінації „За кращу музичну концепцію” переможцями стали О. Курій та О. Петрожицький (вистава „Наше містечко” за п’єсою Т. Уайлдера, Київський ТЮГ). Виставу Київського національного академічного театру оперети „Труффальдіно із Бергамо” за мотивами п’єси К. Гольдоні „Слуга двох панів” журі відзначило у номінації „Краща музична вистава”. Окрім того, театр отримав першість і в номінації „За кращий режисерський дебют” з виставою В. Прокопенка „Кармен-сюїта”. А в окремій, 15-й номінації, – „За вагомий внесок у розвиток театрального мистецтва” – відзначено художнього керівника театру Б. Струтинського.

Також до Міжнародного дня театру в Інституті проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України було представлено виставку українських сценографів АВТО/ПОРТРЕТ. Серед учасників експози-

ції А. Александрович-Дочевський, Ф. Александрович, О. Вакарчук, О. Гавриш та інші.

Відбулися урочистості з нагоди 95-річчя від дня заснування Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка. Привітати колектив театру завітав Президент України П. Порошенко. Він вручив акторам та працівникам театру державні нагороди. За вагомий особистий внесок у розвиток українського театрального мистецтва, багаторічну плідну творчу діяльність, високу професійну майстерність орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня нагороджено генерального директора М. Захаревича, орденом „За заслуги” III ступеня артистів драми – провідних майстрів сцени В. Мазура та В. Нечепоренка, орденом княгині Ольги III ступеня артистів драми – провідних майстрів сцени Л. Смородіну та І. Цареградську. Крім того, Президент присвоїв звання „народний артист України” артистам драми – провідним майстрам сцени А. Гнатюку, Є. Нищуку, О. Стальчуку. Звання „заслужений артист України” присвоєно артистові драми О. Печериці та артистці драми С. Прус, а звання „заслужений працівник культури України” – завідувачеві художньо-постановчої частини М. Диченку та заступникові начальника кравецького цеху Л. Марковській.

Національна опера України запросила на прем'єру вистави „Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського, Київський академічний Молодий театр – „Зачарований” за п'єсою І. Карпенка-Карого „Безталанна”.

У Волинському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка відбулася прем'єра вистави „Століття Якова. Перше кохання” за мотивами роману В. Лиса. Також у березні з нагоди свого 75-річчя творча труппа театру виступила у Києві, де показала 3 вистави: „Кайдаші” Н. Дубіни за повістю „Кайдашева сім'я” І. Нечуя-Левицького, „Хорунжий Назар Стодоля та його любовні поневіряння” Т. Шевченка та „Гамлет” В. Шекспіра.

Гастрольну поїздку містами України розпочав Театр сучасної хореографії „Київ модерн-балет”.

18 березня у столиці з дебютними гастролями виступив Харківський Театр на Жуках. Київському глядачеві було представлено „Ромео і Джульєтту” В. Шекспіра.

МУЗИКА

У Чернігівському обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм відбулися заходи XV Міжнародного фестивалю класичної музики „Сіверські музичні вечори”. На сцені виступили Академічний

симфонічний оркестр „Філармонія”, солісти – лауреат Міжнародних конкурсів В. Руденко (фортепіано), народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка А. Баженов (скрипка) та ін.

30 та 31 березня тривав XXVI Міжнародний музичний фестиваль „Черкаські джазові дні”. У ньому взяли участь музичні колективи зі Львова, Києва, Білої Церкви Київської області, Чернігова, Черкас.

У Київському національному академічному театрі оперети відбувся XIV фестиваль джазової музики „Єдність”. На ньому виступали гітарист Е. Ізмайлов, саксофоніст Д. Рукомойников, піаніст В. Соляник, а також музиканти із-за кордону.

Наприкінці березня Кам’янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка Хмельницької області приймав учасників III Всеукраїнського фестивалю „День українського баяна і акордеона”, що відбувся за підтримки „Асоціації акордеоністів і баяністів України”, Національної радіокомпанії та „Української музичної газети”. Участь у концерті взяли учні та викладачі дитячих музичних навчальних закладів міста, студенти і викладачі. Конкурсанти змагалися в категоріях: сольне виконавство, дуети, тріо, ансамблі баяністів і акордеоністів, інструментальні ансамблі та оркестри народних інструментів. Перед глядачами виступили вихованці і викладачі музичної школи ім. Фадея Ганицького, дитячої хорової школи, районної дитячої школи мистецтв, студенти й викладачі коледжу культури і мистецтв.

Під гаслом „Молоді-молодим” у Львові 28 березня стартував новий музичний фестиваль „Академія”. Його особливістю є те, що виконавцями є виключно студенти та аспіранти Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка. Розпочався фестиваль на сцені Львівської філармонії музикою В. Камінського та М. Скорика у виконанні студентського камерного оркестру „Академія”. Солістами виступили студенти Б. Кожушко (акордеон) та В. Пташник (саксофон). Завершиться фестиваль 5 квітня.

На базі Кіровоградської музичної школи № 2 імені Ю. С. Мейтуса відбувся фестиваль української академічної музики Klassik-proekt, присвячений пам’яті композитора Ю. Мейтуса, який народився в Єлизаветграді. У програмі заходу – конкурси на краще виконання творів Ю. Мейтуса, авторські концерти українських композиторів сучасності, виступи учнів музичних шкіл та студентів мистецьких навчальних закладів, виставки, презентації нових творів тощо.

Ряд заходів було приурочено до 100-річчя від дня народження всесвітньо відомого піаніста С. Ріхтера. 20 березня в Національній філармонії України відбувся концерт за участю симфонічного оркестру філармонії (диригент

Р. Кофман) та піаністки Е. Вірсаладзе. З 18 по 20 березня у Житомирській обласній філармонії ім. С. Ріхтера тривав Міжнародний фестиваль майстрів мистецтв ім. Святослава Ріхтера. Його учасники від України – заслужені артисти України О. Ботвінов, Й. Ермін, Н. Кравченко, Національний камерний ансамбль „Київські солісти”, Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України та інші. А 5 березня в житомирській музичній школі № 2 імені С. Ріхтера відкрито єдину в Україні виставкову експозицію Кімната пам'яті Святослава Ріхтера.

90-річчю від дня народження українського співака та оперного режисера, народного артиста України Д. Гнатюка Національна опера України присвятила показ 3-х вистав: „Аїди” Д. Верді, „Севільського цирульника” Д. Россіні (вистави у постановках Д. Гнатюка, які прикрашають репертуар театру) та „Кармен” Ж. Бізе.

22 березня в Національній філармонії України відбувся концерт київського ансамблю старовинної музики „Artes liberales” до 25-річчя від дня його створення.

12 березня у конференц-залі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України в рамках літературно-музичного проекту „Мистецькі зустрічі в архіві-музеї” відбулася презентація наукового видання „Борис Лятошинський. Романси 1920-х”, підготовленого до 120-річчя від дня народження композитора, яке виповнилося 4 січня 2015 року, Інститутом проблем сучасного мистецтва спільно з Кабінетом-музеєм Б. М. Лятошинського. Під час зустрічі також було представлено унікальну виставку документів Б. Лятошинського з нових надходжень до його фонду в архіві-музеї.

З нагоди 105-ї річниці від дня народження композитора А. Кос-Анатольського 4 березня у Концертному залі ім. С. Людкевича Львівської обласної філармонії організовано вечір його фортепіанної музики. Твори композитора прозвучали у виконанні заслуженого діяча мистецтв України, лауреата всеукраїнського конкурсу піаністів ім. М. Лисенка, професора О. Козаренка та Академічного симфонічного оркестру Львівської філармонії.

4 березня у Національному академічному українському драматичному театрі ім. М. Заньковецької у Львові відбувся концерт „Івасюк назавжди. Концерт для своїх” з нагоди 66-ї річниці від дня народження композитора. Твори В. Івасюка прозвучали у виконанні Заслуженої академічної капели України „Трембіта”, П. Табакова, О. Мухи, М. Комонька, І. Долі та Т. Ціхоцької.

У Львівській філармонії відкрито виставку фотографій, присвячених творчості українського композитора І. Білозіра, якому 24 березня виповнило-

ся б 60 років. Упродовж двох десятиліть фотограф В. Дубас фіксував на камеру цікаві моменти життя музиканта. Напередодні у філармонії відбулися концерти ансамблю „Ватра”, в яких узяли участь ті, хто працював із композитором.

14 березня в Одесі відбувся 12-годинний концертний марафон „Кузьма з нами”, присвячений пам’яті А. Кузьменка, який загинув в автокатастрофі у лютому. У концерті, крім місцевих артистів, зголосилися виступити О. Скрипка та гурт „Гайдамаки”. Усі отримані кошти підуть на реанімобіль для військових.

12 березня з Маріуполя розпочав свій весняний тур містами України рок-гурт „Тінь Сонця”.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

З 5 до 15 березня у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький Арсенал” проходив „Великий скульптурний салон”, який представив твори понад 70 українських авторів, 200 робіт, що вперше було показано публіці, індивідуальні презентації митців, серед яких В. Бик, М. Бірючинський, В. Гарбуз, Є. Зігура, М. Зігура, С. Карунська, Г. Міміношвілі, Н. Мудрук, Ю. Мусатов, В. Пирогов, І. Підгайний, О. Чепелик, В. Ярич, У. Ярошевич та інші, а також тематичні спеціальні проекти. Темою цьогорічного форуму обрали „експеримент”, тому експозиція презентувала різноманіття матеріалів, які використали скульптори.

У Києві було розгорнуто виставки: у Національному музеї літератури України – фоторобіт лауреата Національної премії України імені Т. Шевченка В. Пилип’юка „Україна – земля Тараса”; у Національному музеї мистецтв ім. Б. та В. Ханенків – робіт О. Петрової „Норвегія”; в Національній академії мистецтв України – фоторобіт О. Божко; у „Щербенко арт-центрі” – живопису І. Сільваши „Внутрішнє місто”; у **галереях:** „Мистецька збірка” – робіт В. Шерешевського „Піпл”; „Я Галерея” – „Просте очевидне. Микола Малишко”; „Ню арт” – творів О. Новаківського; „ART-14” – робіт А. Жмайло „З думками про зиму 2014–2015”; „Печерська” – живопису та графіки Л. Пуханової „Нотатки киянина”; „Хлібня” Національного заповідника „Софія Київська” – живопису київських художників О. Клименка, С. Атлантової і Н. Волобуєвої „Ікона під час війни”; Dumchuk Gallery – „Сузір’я. Юрій Єгоров, Олександр Ройтбурд”; „Дім Миколи” – фоторобіт О. Гляделова „Чуєш, брате?”.

14 березня у столичному Центрі сучасного мистецтва «М17» відбулося відкриття виставки „Classic & contemporary art”, організованої аукціонним

домом „Золотий перетин” напередодні торгів. До неї увійшла добірка українського та російського мистецтва останніх трьох століть. Блок класичного мистецтва кінця XIX – першої половини XX століття був представлений роботами Д. Бурлюка, С. Світославського, С. Колесникова, М. Бурачека та інших. Серед топ-лотів блоку „Contemporary art” – картини О. Гнилицького, Т. Сільваші, О. Тістола, М. Маценка та інших. Всього на аукціоні, що відбувся 17 березня, було виставлено більше 150 лотів.

Понад 20 майстрів представили свої роботи – вишитий традиційний народний і дизайнерський одяг, жіночі прикраси, картини, ікони – на IV Всеукраїнській виставці бісероплетіння „Бісер. Вчора. Сьогодні. Завтра”, що експонуватиметься до 4 квітня у столичному Центрі української культури і мистецтв.

10–24 березня у Києві, у Центрі української культури та мистецтва, працювала Всеукраїнська виставка пейзажної фотографії „Нескінченна мить”. У фотовиставці взяли участь переможці та дипломанти Всеукраїнського фотоконкурсу „Photonature. Природа made in Ukraine”. Експозицію склали 30 самобутніх творів.

У містах України експонувалися виставки: у Чернігові – декоративно-ужиткового мистецтва лауреата Національної премії України ім. Т. Шевченка П. Печорного; у Миколаєві – робіт миколаївських, одеських та київських художників „Майдан 2014-го очима художників”; у Кіровограді – живопису І. Бурлаки та О. Безверхньої; у Сумах – робіт О. Придуралової „Київ, лютий, 2014”; у Полтаві – живопису та графіки студентів і викладачів архітектурного факультету Національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка „Я – архітектор”; у Львові – творів В. Шаленка „Навколо Шевченка”, творів О. Ковалю „Світи. Погляди. Подорожі”; у Дрогобичі Львівської області – живопису і графіки Р. Яціва; у Рівному – робіт В. Жуковського „Весняне пробудження”; у Кіровограді – живопису, вишивки бісером та витинанки О. Коломієць „Люблю Україну”; у Дніпропетровську – робіт М. Шаленого.

У Львівській національній галереї мистецтв ім. Б. Возницького 12 березня відкрито виставку „Світ kota”. Основу експозиції становили роботи з фондової збірки галереї, починаючи з XVII століття, а також роботи сучасників – живопис, графіка, скульптура.

Відкрито меморіальні дошки: українському кінорежисеру Ю. Лисенку (1910–1994) – у Києві, на Національній кіностудії імені О. Довженка; Герою Небесної Сотні А. Жаловазі – у Львові; пам’яті українських, польських, єврейських музикантів – жертв фашистських і сталінських репресій – також у Львові.

КІНОМИСТЕЦТВО

З 20 до 27 березня в столиці проходив XII Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини „Docudays UA”. У конкурсі змагалися 38 фільмів із 22 країн світу. В позаконкурсній програмі – стрічки про пропаганду, українські та зарубіжні реалії, мистецтво, а також фотовиставки, майстер-класи, круглі столи та вперше – добірка фільмів для юних глядачів.

„Терор – основа радянського тоталітаризму” – під такою назвою в Національному музеї „Меморіал пам’яті жертв голодоморів в Україні” пройшов кінолекторій. Було показано фрагмент стрічки „Чекіст”, знятої за мотивами повісті „Щепка” російського письменника В. Зазубріна. Після перегляду відбулося обговорення теми злочинів радянського тоталітаризму в ХХ столітті та небезпеки повторення цих злочинів у наші дні.

17 березня в кінотеатрі „Київ” столичній публіці показали тізер (короткий рекламний ролик) фільму „Солодка Даруся” – екранізації однойменного роману М. Матіос. Презентація кінопроекту збіглась із ювілеєм книжки – 10-річчям із дня виходу роману в Україні. Режисером фільму став львів’янин О. Денисенко. У роботі над стрічкою об’єднали зусилля кінематографісти України, Польщі та США.

У перші дні березня у столиці відкрито кінотеатр „Ліра”, де проходитимуть сеанси лише українського кіно. Ініціаторами нового проекту стали кінематографісти М. Слабошпицький, В. Васянович, А. Шпилюк, Д. Томашпільський та О. Дем’яненко.

У Києві почав працювати і благодійний кіноклуб «Врятуй „Жовтень”», де показуватимуть новинки авторського кіно. Кошти, зібрані з продажу квитків, підуть на реконструкцію київського кінотеатру, що постраждав від пожежі восени минулого року. У рамках кіноклубу щочетверга в кінотеатрі „Сінема Сіті” відбуватимуться вечірні покази. Третину збору буде передано до благодійного фонду „Відновимо разом” на відновлення кінотеатру „Жовтень”. Ініціаторами кіноклубу виступили кінотеатр „Сінема Сіті”, дистриб’ютори кіно та громадська організація «Врятуй „Жовтень”».

У Львові відкрито кіноцентр, який поєднуватиме також функції освітнього центру. Його структурним підрозділом буде кінокомісія, яка займатиметься промоцією та підтримкою кіно у місті. Від 20 березня він працюватиме у реорганізованому та оновленому кінотеатрі „Сокіл”. Більшість показів відбуватиметься мовою оригіналу з українськими субтитрами. Ще однією із переваг кіноцентру стане те, що особливе місце посяде там українське кіно.

4 березня у Будинку кіно відбувся круглий стіл „Де брати додаткові кошти для виробництва українських фільмів?”, організований виданням „Те-

лекритика”, в якому взяли участь Голова Комітету Верховної ради з питань культури і духовності М. Княжицький та його перший заступник І. Подоляк, голова Державного агентства України з питань кіно П. Ілленко, представники кіногалузі та аудіовізуальної сфери. Метою зустрічі було знайти спільну мову щодо основної теми дискусії, озвучити необхідні, з точки зору кіносередовища, правки до вже поданих законопроектів, які реформують фінансування українського кіно, та проконтролювати, щоб ці правки були враховані у подальшій роботі над ними.

МУЗЕЙНА СПРАВА. ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

Проект „Маріуполь – місто, яке обороняється” експонувався в Національному історико-архітектурному заповіднику „Київська фортеця”. Організатори проекту представили докази диких злочинів проти України, зокрема снаряди „Смерчів” та „Градів”, що прилетіли від бойовиків. Виставка працюватиме до 31 травня.

У Національному музеї Тараса Шевченка відкрито „музей у музеї” – „Кирило-Мефодіївське братство”. Він є першим в Україні та світі, що відкриває для широкого загалу українське таємне політичне товариство (1845–1847). Експозицію у такому форматі відкрито в Національному музеї Тараса Шевченка саме тому, що поет був ідейним натхненником Кирило-Мефодіївського братства. Творчість Т. Шевченка є частиною їхньої ідеології, яка пропагувала національне відродження. У залі „Кирило-Мефодіївське братство” встановлено інформаційний кіоск з наповненням-каталогом, що містить інформацію про членів товариства, програмні документи, а також унікальні архівні матеріали справ про Кирило-Мефодіївське братство. Джерела взято з фондів Національного музею Тараса Шевченка та Московського державного архіву.

Фотовиставку „Від земного до небесного” у столичному Національному музеї Тараса Шевченка було присвячено історії сходжень альпіністів Дніпропетровщини у 1939-2014 роках на пік Шевченка – найвищого у світі пам'ятника Кобзареві. В експозиції – унікальні світлини, копія пам'ятної дошки, закріпленої на вершині на честь 175-річчя з дня народження Т. Шевченка, спорядження й особисті речі учасників експедицій та видання історика, члена редакційної колегії науково-популярного журналу „Світогляд” НАН України В. Платонова, який став літописцем усіх сходжень.

У виставкових залах музею „Будинок митрополита” Національного заповідника „Софія Київська” працювала виставка „Хрест та шабля. Київський митрополит Петро Могила (1597–1647)”. Представлені експонати ілюст-

рували 2 періоди в житті відомої історичної, церковної і культурної постаті. Перший – це військова служба в Речі Посполитій у молоді роки (до постриження в монахи), другий – його церковна діяльність як архімандрита Києво-Печерського монастиря, а потім митрополита Київського, Галицького і всієї Русі.

Сто унікальних українських народних костюмів кінця ХІХ – початку ХХ століття з колекцій Національного центру народної культури „Музей Івана Гончара”, Національного музею народної архітектури та побуту України та Національного музею українського народного декоративного мистецтва експонувалися на виставці у Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі „Мистецький Арсенал”.

Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник спільно з Лабораторією музейної педагогіки Львівського національного університету імені Івана Франка запросив на цикл лекцій «Музей як центр комунікації й діалогу у сучасному „суспільстві знань”», присвячених різним аспектам сучасної діяльності музеїв як центрів досліджень, навчання та розваг; питанням залучення їх до реалізації музейно-педагогічних проєктів, що актуалізують культурну спадщину. Перші дві лекції відбулися 30 березня.

Експозиція „Замки і ключі з колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника” представила рідкісні замки, ключі, гравюри, світлини, ікони, які надходили до фондів заповідника з 1920-х років. За експонатами виставки можна було простежити розвиток ковальської справи на українських землях в ХІІ–ХІХ століттях.

25 березня у Києві знову почав роботу музей „Золоті ворота”, який працює лише в теплий період року. Головний експонат музею – фрагменти справжніх стін Золотих воріт. Крім того, тут є оглядові майданчики й час від часу проводяться виставки та акустичні концерти.

Відкриття виставки 350 творів мальованої косівської кераміки під назвою „Вічне. Живе. Нев’януче” відбулося у Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського у Коломиї Івано-Франківської області. Косівська кераміка – потенційний елемент Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО.

Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному Полтавської області став ініціатором проведення творчих зустрічей з майстрами, що працювали у цехах колишнього заводу „Художній керамік”. Ветерани гончарної справи приходитимуть до музею-заповідника, у тому числі до меморіальних музеїв-садиб гончарів Опішного, поділитися своїми життєвими

і творчими історіями. Перша зустріч відбулася 12 березня. На неї завітали колишні майстрині третього цеху заводу „Художній керамік”.

22 березня Дніпропетровський художній музей розпочав промоакцію „Вихід до міста” – спробу наблизити шедеври образотворчого мистецтва з колекції музею до різних прошарків населення та вікових груп, а також переконати громаду міста в тому, що музей завжди був і залишається актуальною формою пізнання культурної спадщини країни та людства. В рамках промоакції працівники музею проводитимуть жваву імпровізовану дискусію серед відвідувачів торгівельно-розважальних комплексів. Основною темою спілкування має бути визначення ролі образотворчого мистецтва у повсякденному житті, акцентуючи увагу пересічного відвідувача на необхідності споживання не тільки матеріального, а й духовного. Діалог здійснюватиметься шляхом знайомства з яскравими творами, репродукованими на мобайлах.

Центральною подією заходів до дня народження І. Мазепи в Чернігові стала презентація виставки „Гетьман України Іван Мазепа” у приміщенні Колегіуму. Виставка об’єднала зусилля колективів Національного історико-культурного заповідника „Гетьманська столиця”, Національного архітектурно-історичного заповідника „Чернігів стародавній”, Обласного історичного музею ім. В. Тарновського та Обласного товариства „Просвіта” ім. Т. Шевченка.

У Сумському обласному художньому музеї ім. Н. Онацького до 95-ї річниці з часу заснування відбулося відкриття виставки відреставрованих шедеврів з фондів закладу. Представлені на виставці понад 100 експонатів отримали нове життя завдяки майстрам Національного науково-дослідного реставраційного центру України в Києві та його філії в Харкові. В експозиції – українська барокова та академічна ікони, пейзажі, портрети, натюрморти, шедеври західноєвропейської графіки, порцелянові вироби заводу А. Міклашевського та парні вази виробництва П. Батеніна в стилі ампір, японські вази кінця ХІХ століття, французькі гобелени, старшинська вишивка тощо.

Чернівецький меморіальний музей В. Івасюка, туристична організація „Палітра Буковини” та «Громадське об’єднання „Самопоміч”» презентували 4 березня розроблений у Чернівцях і присвячений композиторові В. Івасюку новий туристичний маршрут. „Місто Червоної руті” – це мандрівка місцями, пов’язаними з життям і творчістю композитора, перегляд унікальних архівних фото- та відеоматеріалів тощо.

Культурно-археологічний центр „Пересопниця”, що в однойменному селі Рівненського району Рівненської області, відвідали переселенці зі сходу України. На історичній землі, де писалося „Пересопницьке Євангеліє”, доро-

слі та діти ознайомилися з експозиціями княжої доби, музеєм Першокниги, комплексом просто неба „Княже місто”, побутом XII–XIII століть.

У Роменському краєзнавчому музеї Сумської області з’явився меморіальний куточок, присвячений экс-директору „Донбас-Опери”, лауреату Національної премії України імені Тараса Шевченка В. Рябенському. У цій урочистій події взяли участь вдова Н. Рябенка, члени Комітету з Національної премії України ім. Т. Шевченка Б. Олійник та І. Драч, посол Німеччини в Україні К. Вайль, художній керівник Донецького театру опери та балету В. Писарєв, представники місцевої влади, друзі та односельці.

Перший на Херсонщині музей народної творчості відкрито в обласному центрі на базі музичного училища. Кілька сотень експонатів для нього (від кераміки та вишивки до живопису) виготовили та подарували майстри відомої у краї творчої спілки „Дніпровська палітра”. Вони й надалі мають намір поповнювати його колекцію.

Зібрання робіт ілюстраторів творів Кобзаря та інших вітчизняних класиків можна було побачити у Херсонському художньому музеї. 47 одиниць графіки належать авторам 60–70-х років минулого століття. Серед них – В. Касіян, С. Адамович, В. Масик, Г. Якутович та ін.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Єдиний бібліографічний ресурс творів Кобзаря створили науковці Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського. Друкованому варіанту передувала підготовка однойменної електронної бази даних, яка нині представлена на порталі бібліотеки. До друку підготовлено також науково-бібліографічне дослідження «„Кобзар” Т. Г. Шевченка у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського». Видання акумулює результати багаторічної роботи його авторів – наукових співробітників Л. Беляєвої та І. Войченко. Вони дослідили приблизно 400 видань мовою оригіналу та в перекладах 21 мовою, а також 6 рукописних „Кобзарів” і подали повний опис кожного з них. Для цього було опрацьовано окремі неушкоджені або відмінні за оформленням примірники з фондів книгозбірень та установ країни й використано доступні електронні копії книжок із бібліотек світу, авторитетні бібліографічні джерела. Проведено також значну роботу з пошуку інформації, якої нема у виданні. Такий підхід дав змогу не лише подати вичерпну інформацію щодо оформлення та змісту майже всіх видань колекції, а й виявити науково цінні факти з історії видання та побутування книжки.

В Україні стартував соціальний проект „Сто тисяч книжок для сільських бібліотек”. Вже на початку березня ініціатори акції – Всеукраїнська біб-

ліотечна асоціація, ГО „Форум видавців” та фундація Д. Жолдак – звернулися до жителів міст і селищ із закликом поділитися вже прочитаним, що було видане у часи незалежності, з бібліотеками навколишніх сіл. Для цього досить зателефонувати до місцевого представництва котрогось із організаторів акції, які взяли на себе витрати з пакування та доставки книжок безпосередньо за вказаною адресою.

23 березня для маленьких киян відкрив свої двері весняний Казковий трамвай. Уперше спільний проект Національної бібліотеки України для дітей та КП „Київпастрас” було запущено на зимових канікулах: протягом трьох тижнів Національна бібліотека України для дітей проводила у Трамваї-кафе голосні читання книжок, майстер-класи, ігротеки. Зважаючи на популярність бібліотечно-трамвайного дозвілля, співорганізатори проекту вирішили продовжити роботу Казкового трамвая під час весняних канікул. Бібліотекарі головної дитячої бібліотеки, як і взимку, проводили для дітей майстер-класи, вікторини, конкурси, читали книжки, розповідали вірші. Батьки у цей час могли ознайомитися з новими надходженнями, репертуаром послуг, сервісів, дозвіллевих програм Бібліотеки, отримати консультації бібліотекаря щодо кола читання дітей.

Івано-Франківська обласна державна адміністрація у рамках проекту „Книжкові мости єднають серця” розпочала благодійно-просвітницьку акцію „Великдень української книги”, в рамках якої відбуватиметься збір художньої, пізнавальної, довідкової української літератури для дітей, а також аудіо-та відеопродукції, науково-методичних збірок для закладів культури і освіти південно-східних регіонів.

Бібліотеками проведено заходи до: 215-річчя від дня народження російського поета Є. Баратинського; 175-річчя від дня народження французького письменника Е. Золя, 170-річчя від дня народження польського та російського мовознавця І. Бодуена де Куртене; 90-річчя від дня народження американського письменника Г. Гаррісона, а також 240-річчя від дня народження українського бібліографа, письменника і перекладача, видавця В. Анастасевича; 120-річчя від дня народження українського поета, перекладача, публіциста, громадського діяча, мовознавця, літературознавця, академіка АН України М. Рильського; 85-річчя від дня народження української поетеси Л. Костенко.

ЛІТЕРАТУРА

20 березня у Будинку письменників України відбулося вручення дипломів рейтингової акції „Книжка року – 2014”. Ініціаторами й організаторами

акції виступили Національна спілка письменників України та Асоціація українських письменників. За результатами конкурсу відзнаки вручили за найкращі українські видання в номінаціях „Поезія”, „Проза”, „Драматургія”, „Публіцистика, есеїстика”, „Науково-популярна література”, „Дитяча література”, „Антологія”.

Вручено премію імені єврейського письменника і драматурга Шолом-Алейхема. Лауреатом стала В. Богуславська за книгу вибраних перекладів „Високе дерево”. Дипломи отримали й номінанти премії: В. Даниленко за книгу повістей „Тіні в маєтку Тарнавського”, О. Зарахович за книгу „Чехонь”, О. Ласкін за документальний роман „Будинок горить, годинник іде”, В. Поліщук за ґрунтовне дослідження життєвого і творчого шляху поетеси єврейського походження Раїси Троянкер у книзі „Від Григорія Сковороди до Раїси Троянкер”.

У Києві Міжнародний благодійний фонд ім. Ярослава Мудрого нагородив лауреатів премії ім. І. Калинець за 2014 рік. Ними стали: у номінації „Білі плями в історії України” – Г. Райбедюк, у номінації „За громадянську позицію та мужність в обстоюванні українських ідеалів” – Л. Купчик, у номінації „Виявлення та популяризація героїчних сторінок в історії України у музейній справі” – В. Глинчак.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

14 березня у Києві відбувся Всеукраїнський фестиваль-конкурс „Music dance fest – 2015”, який проходив за підтримки департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міськдержадміністрації, управління освіти Деснянського району столиці, київської міської організації „Матері й сестри – молоді України”, а його організаторами були творчі об’єднання „Продіс” (Київ), „Інтерфест” (Рига, Латвія) та творча група Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. Карпенка-Карого. До участі у „Music dance fest – 2015” було запрошено творчі колективи та виконавців віком від 4 до 25 років з Києва, Білої Церкви Київської області, Жашкова Черкаської області, Володимира-Волинського Волинської області, Бердянська Запорізької області, Донецька та ін. Переможців журі обирало в номінаціях „Хореографічне мистецтво”, „Оригінальний жанр” та „Вокал”. Найкращі вокалісти та колективи отримали сертифікати на участь у міжнародному форумі „Baltic stage – 2015”, який відбудеться у Юрмалі (Латвія) 15-19 червня.

З нагоди Міжнародного жіночого дня 8 Березня Всеукраїнський благодійний фонд „Ініціатива в ім’я майбутнього” дав старт III Всеукраїнському конкурсу дитячого малюнка „Віра. Надія. Любов”. Цього року партнером

конкурсу стала „Карась Галерея”, а художнім куратором – український фалерист, арт-експерт і громадський діяч Є. Карась. До участі у конкурсі запрошено дітей віком від 6 до 17 років з усіх регіонів України. За традицією, фонд „Ініціатива в ім'я майбутнього” після завершення конкурсу має намір представити роботи переможців за кордоном.

14 березня у Києві, у галерейному просторі торгівельного центру „Домосфера”, відкрилася виставка, присвячена українським казкам. Фольклорних героїв відтворили організатори проекту „Було де не було”. На виставці було представлено двометрові паперові моделі українських казок. Кожна композиція складалася з понад 5 тис. деталей. Мета проекту – зробити українських героїв цікавими для дітей, розповісти про їхнє походження. Задля цього разом із фольклористами було складено декілька освітніх стендів та яскравих інфографік. Також організатори закликали усіх відвідувачів приносити українські книжки, щоб потім подарувати їх дітям зі сходу. Виставка триватиме до 14 квітня.

У Національному центрі ділового й культурного співробітництва „Український дім” відбулося свято „Діти за мир”. Понад 700 дітей, які прийшли сюди разом із батьками мали змогу спробувати себе в різних професіях, розкрити свій творчий потенціал і завести цікаві знайомства. В рамках заходу працювала фотовиставка дитячих робіт з їхніми історіями про майбутню професію та відбулися виступи відомих артистів і початківців, юних вокалістів, танцюристів і творчих колективів.

Українська редакція „Радіо Свобода” та „Форум видавців” започаткували спільний проект „Культфронт”. Це буде 30-хвилинна інтернет-програма про культуру як іще одне поле для боротьби в умовах агресії Росії проти України. Темою першого випуску став запит на героїв в українському суспільстві й те, як цей запит може задовольнити мистецтво. Гостями першого ефіру були художник А. Єрмоленко і режисер С. Проскурня.

У Києві, у галерейному просторі „Атмосфера”, стартував другий із серії проектів, що звертають увагу на відомих українок, які залишили свій слід в історії та культурі України. Назва проекту – „Атмосфера Марка Вовчка”. Він розрахований на родинну аудиторію. Допитливим підготували історичні інформаційні стенди, де біографію письменниці подають за містами: Єлець, де народилася і зростала М. Вілінська; Харків, де навчалася у пансіоні; Орел, де мешкала у тітки й познайомила з майбутнім чоловіком – фольклористом і етнографом О. Марковичем; Київ, де подружжя в злиднях проживало на Куренівці тощо. Окрім світлин, у залі виставлено й яскраві декорації з фото сесій.

У Дніпропетровській області проходив XI Міжнародний фестиваль студентських франкомовних театрів. Власне бачення п'єс відомих французьких драматургів представили 5 театральних труп із Дніпропетровщини, Харківщини й Києва. Актора театральної трупки „Феєрія” Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара В. Догоренка визнано кращим виконавцем чоловічої ролі – у липні він поїде на фестиваль театрів до французького Авіньйона. А сама трупа у квітні візьме участь у „Французькій весні” в Києві. Кращою акторкою стала учасниця харківської трупки *Compagnie des O. Герцен*, на яку також чекає поїздка до Франції.

У Львові відбулась презентація сайту „Львів – місто літератури” як одного з етапів конкурсу для отримання містом офіційного статусу „Львів – місто літератури ЮНЕСКО” і входження до мережі Creative cities.

Матеріал підготувала

Наймушина Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 30.04.2015. Умовн. друк. арк. 1,25. Б/т. Зам. 51. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12